

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ОСНОВИ ПРАВА

рівень вищої освіти   бакалавр
спеціальність: 205 Лісове господарство
освітньо-професійна програма: Лісове господарство

Луцьк – 2022/23

Силабус нормативного освітнього компонента Основи права підготовки бакалавра, галузі знань: 20 Аграрні науки та продовольство ; спеціальність: 205 Лісове господарство освітньо-професійна програма: Лісове господарство

Розробник: доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. істор. н., доцент Булавіна С.Є.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: _____ доц. О. Кичиліук

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри кафедри теорії та історії держави і права

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри: _____ (Яцишин М. М.)

© Булавіна С.Є., 2022 р.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо- наукова/ освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство спеціальність: 205 Лісове господарство освітньо-професійна програма: Лісове господарство	нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання – 3-й
		Семестри: 5-ий
		Лекції: 20 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 22 год.
		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

Викладач	Булавина Світлана Євгенівна
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри теорії та історії держави і права
Профайл	justice@vnu.edu.ua Булавина Світлана Євгенівна
Телефон	+380677365055
e-mail	sbul16@ukr.net
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка о 13.25-14.45, аудиторія В-123
Сторінка курсу в Moodl	http://194.44.187.60/moodle/

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

ОК Основи права містить стислий послідовний виклад першооснов всіх головних юридичних дисциплін. Курс орієнтований на такі завдання: розширити знання студентів про походження, типи, та форми держави, історію формування української державності; поглибити знання з основ конституційного ладу України; ознайомити з основними галузями права, даючи їх коротку характеристику; формувати навички правомірної поведінки в типових життєвих ситуаціях; виховувати переконання в необхідності неухильного дотримання законів, непримиренність до протиправної поведінки; виробляти уміння аналізувати суспільно-політичні події в Україні та світі, спираючись на знання з теорії й історії держави та права, користуватися вітчизняними нормативними та міжнародно-правовими актами, різноманітними джерелами права, юридичною літературою; формування вміння застосовувати набуті правові знання у майбутній роботі.

Формат проведення дисципліни: очна серія та дистанційно у системі Moodle лекцій і практичних занять, самостійна робота студентів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Студенти мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Під час сесії формат очний.

2. Постреквізити

ОК Основи права служить необхідною передумовою для всієї системи вищої освіти, теоретичною основою сукупності знань та умінь, що формують відповідний рівень загального світогляду студента.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета нормативної навчальної дисципліни - формування у студентів першого та третього курсу факультету історії, політології та національної безпеки рівня правових знань студентів, їх правосвідомості та правової культури. Це можливо лише за умови повсякденного, професійно-організованого навчання та виховання, що здійснюються на лекціях та семінарах і в процесі самостійного вивчення. Відповідно метою цих форм навчання є формування знань теорії держави і права, основних засад трудового, сімейного, конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального та інших галузей права. Важливою метою навчальної дисципліни є також формування у майбутніх фахівців належного рівня правових знань, системи професійно-юридичних навичок та умінь щодо практичного застосування положень тих чи інших галузей права в повсякденному житті.

Завданням нормативної навчальної дисципліни є: оволодіння теоретичними знаннями з навчальної дисципліни; набуття навичок практичного застосування набутих теоретичних знань з дисципліни; формування уміння користуватися необхідною нормативно-правовою базою; виховання у студентів законслухняності через повагу до права і закону.

4. Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, яких набуває студент при вивченні ОК відповідно до освітньо-професійної програми.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Фахові компетентності (ФК) :

ФК 10. Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців

Програмні результати навчання(ПРН) освітньої програми (ОП)

РН 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.

РН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

РН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.зан.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Держава і право. Основи конституційного права України						
Тема 1. Основи загальної теорії держави.	9	2	2	5		РМГ / ДБ/ УО/Р /Г=4
Тема 2. Основи загальної теорії права.	9	2	2	5		РМГ / ДБ/ УО/Р /Г=4
Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України.	12	2	4	5	1	РМГ / ДБ/ УО/Р /Г=8
Тема 4- 5. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України	14	4	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО/Р =4
Разом за модулем 1	44	10	10	20	2	20
Змістовий модуль 2. Основні галузі права України						
Тема 6. Основи цивільного права України	10	2	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО =4
Тема 7. Основи сімейного права України	10	2	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО/Р =4
Тема 8. Основи кримінального права України	10	2	2	5	1	РМГ / ДБ/ УО =4
Тема 9. Основи трудового права України	11	2	4	4	1	РМГ / ДБ/ УО =8
Тема 10. Основи соціального захисту в Україні	7	2	2	3		ДС / ДБ/ УО =4
Разом за модулем 2	46	10	12	22	4	24
Види підсумкових робіт						44 бал
Підсумкова контрольна робота (<i>mestu - moodle</i>)						30
ІНДЗ – Робочий зошит 1т.-9т. (<i>moodle</i>)						11
Самостійна робота –Робочий зошит 10т.-14т. (<i>moodle</i>)						15
Всього годин/Балів	90	20	22	42	6	100

Примітки: Moodle, Zoom, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6.Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента полягає у засвоєнні ним навчального матеріалу у поза-аудиторний час без участі викладача. Оцінювання якості результатів самостійної роботи викладач здійснює під час практичних занять, а також під час консультацій та індивідуальних занять зі студентами за графіком, складеним кафедрою теорії та історії держави і права з урахуванням потреб і можливостей студента.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та виконання завдань з 1 по 9 теми у Робочому зошиті з Основ права для студентів неюридичних спеціальностей (*РЗ на платформі moodle*) і оцінюється викладачем індивідуально відповідно до – **табл. 3(СР)**.

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Виконання ІНДЗ у Робочому зошиті з Основ права для студентів неюридичних спеціальностей з 10т. по 14т, яке сприяє поглибленому вивченню предмета студентами і є однією з важливих форм перевірки їх знань і оцінюється викладачем індивідуально відповідно до - **табл. 3 (ІНДЗ)**, (*РЗ на платформі moodle*).

Строки виконання: у першому (другому) семестрі – на останнє практичне заняття.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – участь у всеукраїнській або міжнародній конференції та публікація тез.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- чіткість, обґрунтованість добору наукового матеріалу, актуальність та практична значущість теми, наявність самостійних наукових результатів і висновків;
- творчий підхід до виконання ІНДЗ;
- якість оформлення.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Формуючи лекційний матеріал і практичні завдання, викладач створює умови для найбільш ефективного засвоєння здобувачем освіти знань в рамках пропонованого освітнього компонента. Досягненню відповідної мети слугує, зокрема визначення тих питань, що за рівнем складності можуть бути вивчені студентом в рамках самопідготовки.

При цьому в ході викладення освітнього компонента викладач використовує сучасні наукові методи, спрямовані в тому числі на розвиток у здобувачів освіти критичного мислення і вміння самостійно аналізувати обставини правової реальності та давати їм оцінку з точки зору положень чинного законодавства України і норм міжнародного права.

Відвідування лекційних і практичних занять здобувачем освіти покликане забезпечити отримання ним концентрованих знань, що досягається у тому числі безпосередньою участю

в обговоренні відповідної тематики, а також зверненням до викладача із запитаннями з метою конкретизації тих чи інших аспектів предмету розгляду. Поряд із цим, для забезпечення освітнього компонента викладач використовує сучасні технології, зокрема хмарні сервіси і освітні платформи чим створює можливості для самостійного ефективного засвоєння здобувачем освіти пропонованого матеріалу у межах елементів структури освітнього компонента. У зв'язку з цим, якщо інше не встановлено положеннями нормативно-правових документів Університету, здобувач освіти, який пропустив лекційне або практичне заняття, може самостійно опрацювати відповідний матеріал і пройти контроль знань з використанням відповідних електронних сервісів або ж пройти контроль знань на одному з практичних аудиторних занять. Також у разі необхідності здобувач освіти може відвідати консультацію з конкретної теми для заповнення прогалин у знаннях.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль за темами освітнього компонента здійснюється в рамках практичних занять, що проводяться згідно з розкладом.

Здобувач освіти має право повторно скласти поточний контроль за темою лише один раз.

Якщо тема передбачає надання здобувачем освіти усної відповіді щодо питань плану теми, а також вирішення юридичної задачі, здобувач освіти має право повторно скласти ту частину (ті частини) завдань, за які ним одержані бали нижче максимальних.

Зараховується найбільший результат, одержаний здобувачем освіти за результатами складання відповідної частини завдань або їх повторного складання.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для всіх здобувачів освіти у визначений викладачем час до дати, встановленої для повторного проведення іспиту («перша, друга та третя відомості»).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компонента на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), лабораторних занять (тощо) самостійної роботи, виконання ІНДЗ, підсумкових контрольних робіт (*ПКР–тести на платформі moodle*) тощо.

Модульні контрольні роботи не плануються, не проводяться.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості шляхом виконання комплексного контрольного завдання у формі тестів. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліку з освітнього компоненту допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Залік відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Питання та завдання, що виносяться на залік

1. Поняття та ознаки держави.
2. Право: поняття та ознаки.
3. Поняття джерела (форми) права, їх види .
4. Норма права: поняття, ознаки та структура.
5. Місце права в системі соціальних норм..
6. Поняття та види підзаконних актів.
7. Загальна характеристика галузей права.

8. Загальна характеристика Конституції України
9. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України
10. Поняття та види трудових спорів.
11. Поняття та значення колективного договору.
12. Поняття та соціально–правове значення трудового договору.
13. Умови та порядок прийняття на роботу. Трудова книжка
14. Поняття робочого часу та часу відпочинку
15. Поняття час відпочинку, його види.
16. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.
17. Поняття спадщина. Спадкування за законом і за заповітом.
18. Поняття цивільно–правових правовідносини.
19. Поняття цивільно – правові договори.
20. Загальна характеристика Сімейного кодексу України.
21. Розірвання шлюбу за рішенням суду.
22. Особисті немайнові права подружжя.
23. Розірвання шлюбу в державних органах РАЦС.
24. Майнові права подружжя.
25. Опіка, піклування та патронат над дітьми.
26. Загальна характеристика Кримінального кодексу України.

1. Громадянка України С. одружилася у 1996 р. з громадянином Росії Т. Сім'я проживала постійно в Україні. У 1998 р. переїхали тимчасово проживати до батьків Т. в Росію до міста Ростова, де в 1999 р. народилася у них дитина. Як має бути розв'язано питання про громадянство їхньої дитини відповідно до Закону України «Про громадянство»?
2. Громадянка України вийшла заміж за громадянина Великобританії. Протягом двох років вони проживають на території України. У них народилася дитина. За яких умов дитина має право набути громадянство України? Яким законом слід керуватися при визначенні громадянства дитини? Який орган буде вирішувати питання про громадянство дитини?
3. Адміністрація підприємства веде набір працівників для виконання підсобних робіт. На дверях відділу кадрів вивішено таке оголошення:
«Перелік документів, необхідних для оформлення на роботу: 1)Паспорт; 2)трудова книжка; 3)атестат про середню освіту; 4) довідка про партійну приналежність; 5)медична довідка; 6)довідка з ЖЕКу про відсутність заборгованості з комунальних платежів.» Прокоментуйте зміст оголошення з правової точки зору
4. Під час літніх канікул 15- річний Павло М. влаштувався підсобним працівником до магазину. Роботодавець уклав з ним договір у усній формі і запропонував працювати з 6-ої до 15-ої год щодня. Павло мав прибирати приміщення і розвантажувати товар. Трудова книжка на Павла заведена не була, розрахунок щодня здійснювали готівкою. Дайте правову оцінку ситуації. Установіть, які порушення відбулися.
5. Тетяна працює касиром на заводі. Вранці, коли вона збиралася на роботу, до неї без попередження приїхала подруга з іншого міста. Тетяна вирішила до обіду залишитись вдома і на завод прийшла замість восьмої ранку о десятій. Подруга залишилась вдома, і з роботи Тетяна пішла на дві години раніше. Наступного дня Тетяну було звільнено за прогул. Тетяна говорить, що це не прогул, адже вона цього дня працювала, просто запізнилась. Хто правий: директор чи Тетяна?
6. Василь Денисенко 20 років працював на міському меблевому комбінаті. Рішення облдержадміністрації підприємство з цього міста було передислоковане в сусіднє, бо останнє має вихід на залізницю, що підвищує рентабельність виробництва. Денисенко відмовився від переведення на роботу в сусіднє місто, й адміністрація видала наказ про його звільнення. Ви працюєте юристом і Денисенко прийшов до вас за консультацією.
7. Маргариту Петрівну вже давно не влаштовувала її зовнішність, і тому одразу після новорічних свят вона вирішила зробити пластичну операцію. Краса вимагає жертв – жінці довелось декілька місяців провести в лікарні, а після виписки тривалий час перебувати вдома

на лікарняному. Вийшла на роботу Маргарита Петрівна напередодні Дня Конституції і несподівано одержала «святковий подарунок» - наказ про звільнення. Маргарита Петрівна має намір оскаржити дії адміністрації, бо вважає їх такими, що суперечать Конституції України. Що ви думаєте з цього приводу?

8. До відділу кадрів підприємства прийшли двоє хлопців – Віталій (16 років) і Євген (14 років). На календарі літо, і вони бажали б тимчасово працювати в період літніх канікул. Ви – начальник відділу кадрів і вам слово.

9. Гусевій за відсутність на роботі без поважної причини на протязі більше ніж 3 години приказом директора фабрики було оголошено догану і з попередньої згод профспілки вона була звільнена за п. 4 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи звільнення незаконним, Гусева звернулася до суду. Як на вашу думку, суд вирішить суперечку?

10. Громадянин Довженко усе своє майно заповів рідному брату. Дружина громадянина Довженко П. (48 років, працює бухгалтером), син (28 років, працює водієм), донька (17 років навчається в інституті), мати (71 рік, пенсіонерка) в якості спадкоємців у заповіті названі не були. Дружина Довженка, подала позовну заяву у суд, де висунула свої претензії як дружини на частину майна, яке рішення прийме суд? Чому?

11. Громадянин Саков своє майно заповів двом двоюрідним братам, єдиним родичам. Через 4 місяці після смерті Сакова, помер старший двоюрідний брат, у якого залишились дружина з повнолітньою дочкою. Дружина старшого брата вважає, що його частина спадщини повинна належати їй із дочкою, а інший брат вважає, що все майно повинно перейти йому. Як вирішити ситуацію? Відповідь обґрунтуйте.

12. Громадяни К. і Б. уклали договір купівлі-продажу жилого будинку і посвідчили його у нотаріуса. Після розрахунку з Б. К. поселився в будинку разом із сім'єю. Через деякий час дружина Б. заявила вимогу до суду про визнання договору недійсним. В судовому засіданні було встановлено, що при укладенні договору була порушена вимога ст. 65 Сімейного кодексу України про необхідність згоди іншого подружжя на відчуження нерухомого майна. Проаналізуйте ситуацію і вирішіть спір.

13. Громадянин Петров Н. та громадянка Семенова Т. вирішили одружитися і подали заяву до РАЦСу, але за декілька днів до весілля громадянин Петров відмовився від укладання шлюбу. Громадянка Семенова почала вимагати у Петрова відшкодування грошей, які вона витратила на підготовку до весілля. Петров відмовився відшкодувати гроші, мотивувавши це тим, що тепер він вільний від зобов'язань перед колишньою нареченою. Чи має Семенова шанси повернути гроші?

14. 15- річна Ірина та 18-річний Микола одружилися. Через півроку у них народилася дитина. Але через рік після народження сина Микола загинув у авіакатастрофі. Ірину сповістили про те, що її дитину заберуть до дитячого будинку, бо вона ще неповнолітня і не здатна сама виховувати малу дитину. Чи має Ірина шанс залишити дитину з собою?

15. Громадянин України звернувся до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини про порушення його права на здійснення підприємницької діяльності не забороненої законом. Дайте юридичний аналіз викладеного факту. Який вид гарантій на здійснення своїх прав реалізував громадянин України? Які нормативні акти забезпечили громадянину право на звернення до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини?

16. Громадянин Олександров придбав у меблевому магазині ліжку. Першої ж ночі ніжки ліжка зламалися, а Олександров, упавши на підлогу, зламав руку. Пізніше було встановлено, що ніжки ліжка були неналежної якості. Що можна порадити Олександрову?

15. Після смерті громадянина П. в нього залишилося майно на 10 000 грн. Про своє бажання отримати це майно заявили 12 річна донька, 82-річна мати і два брати померлого (відповідно 30 та 62 років). Прийміть рішення в цій ситуації.

17. Двоє молодих чоловіків – громадяни України Олег і Дмитро поїхали на роботу до Москви. Олег улаштувався водієм вантажівки в комерційну фірму, а Дмитро уклав контракт на проходження військової служби. Через три роки обидва повернулися на Україну й виявилось, що вони тепер мають різний статус щодо українського громадянства. Поясніть ситуацію.

18. Громадянин С. залишив заповіт, яким розпорядився все належне йому майно (на суму 24 000 грн.) передати музею, присвяченому його діду. У нього залишилися син (21 рік, водій) та дочка (14 років, учениця). До вас, як до юридичного консультанта, звернулися жінка померлого (їй 45 років, працює на залізниці) і його мати (66 років). Дайте їм обґрунтовану відповідь щодо можливості отримання спадщини.

19. Біля двору громадянина Зайцева тривалий час складовано цеглу, шлакоблоки, інші будівельні матеріали. Після неодноразових попереджень на цю людину рішенням адміністративної комісії при міськвиконкомі було накладено штраф. Зайцев вважає це покарання незаконним, бо будматеріали йому потрібні для будівництва гаража, але на даний момент для найму спеціалістів він не має коштів. Ваш коментар.

20. На вулиці підлітки голосно співали пісні, брутально лялися, на зауваження перехожих не реагували або відповідали лайкою. їх затримав наряд міліції і з'ясувалося, що двом із затриманих по 14 років, одному – 15, а двом – 17 років.

21. Під час полювання мисливець почув у кущах важкі кроки і, очікуючи саме з цього напрямку появи звіра здійснив постріл з рушниці. Але, як виявилось, замість звіра до місця розташування мисливців наближався їхній товариш, що запізнився. Чоловік отримав важке поранення, від якого пізніше помер у лікарні.

22. Група молодих людей 18-21 року вирішила розважитися. Вони взяли автомобіль у сусіда Дмитра, щоб покататися. «Сусід не помітить. Він у відрядженні. Все буде добре. З нами нічого не трапиться», - говорив один із них.

23. До відділу кадрів підприємства харчової промисловості звернулись двоє хлопців, учнів місцевої середньої загальноосвітньої школи, - Віталій (16 років) і Євген (14 років). Протягом літніх місяців хотіли б тимчасово попрацювати в період літніх канікул. Ви начальник відділу кадрів, і вам слово.

24. Адміністрація підприємства веде набір працівників для виконання підсобних робіт. На дверях відділу кадрів вивішено таке оголошення:

«Перелік документів, необхідних для оформлення на роботу: 1) Паспорт; 2) трудова книжка; 3) атестат про середню освіту; 4) довідка про партійну приналежність; 5) медична довідка; 6) довідка з ЖЕКу про відсутність заборгованості з комунальних платежів». Прокоментуйте зміст оголошення з правової точки зору.

25. Валерія – 19 річна студентка медичного університету, проживає у прийомній сім'ї. Її прийомний батько заявляє, що, згідно зі ст. 180 Сімейного кодексу України, батьки утримують своїх дітей до досягнення ними повноліття, а оскільки Валерії вже виповнилося 19 років, то він не має наміру її одягати, взувати, годувати тощо. Чи має право прийомний батько Валерії?

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

БАЛИ ЗАРАХУВАННЯ ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Види студентської наукової та практичної активності</i>	<i>Кількість балів</i>
<i>Публікація наукової статті в періодичному виданні студентських наукових праць</i>	<i>10</i>
<i>Виступ на Міжнародній, Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді</i>	<i>5</i>
<i>Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських олімпіад</i>	<i>до 20</i>
<i>Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт</i>	<i>до 20</i>
<i>Участь у всеукраїнських та міжнародних змаганнях Moot Court</i>	<i>до 20</i>
<i>Участь у роботі юридичної клініки “Ad ASTRA” згідно реєстру клініцистів.</i>	<i>до 10</i>
<i>Участь у правопросвітніх заходах організованих громадськими організаціями в межах національних та міжнародних грантів.</i>	<i>до 5</i>
<i>Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента</i>	<i>до 10</i>

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є платформа Moodle. Передача тем можлива до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123) .

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Теорія держави і права

1. Основи правознавства: навч. посіб. Ю. І. Крегул, Л. М. Шестопалова, В. В. Ладиченко [та ін.] ; за ред. Ю. І. Крегула. Вид. 2 –ге, перероб. та допов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 528 с.
2. Правознавство : підручник / Дзера О. В. К. : ЮрінкомІнтер. 2019. 632 с.
3. Правознавство: Підручник для студентів внз / Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
4. Гапотій В. Д., Слишик О. Основи права: підручник / В. Д. Гапотій, О. А. Слишик. 2-ге вид. із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. [Електронний ресурс]Режим доступу: https://www.naiou.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf
6. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун –т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bit.ly/3Qyк6PS>
7. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с. [Електронний ресурс] ,Режим доступу: <https://bit.ly/3QSTxEL>

Конституційне право України

1. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М. І. Козюбри / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер, М. І. Козюбра, А. А. Мелешевич. К.: Ваіте, 2021. 528 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.] ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bit.ly/3CcBJQZ>
3. Конституційне право України: навч. пос. [для підгот. до іспиту]. 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філянїна. Дніпро, 2017. 293 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf
4. Конституційне право України : підручник / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.] ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://bit.ly/3PtIDFO>
5. Конституційне право України : навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / Д. С. Терлецький, М. В. Афанасьєва, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. Д. С. Терлецького. Одеса : 2020. 242 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412

Цивільне та сімейне право України

1. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. Цивільне право України (Загальна частина) : навчально-методичний посібник. Полтава : ПІЕП, 2020. 199 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3QSSPHY>
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3waBwdv>
3. Цивільне право України. У двох частинах. Частина 1. Навчальний посібник / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. В. А. Кройтора, канд. юрид. наук, доц. Кухарева О. Є., канд. юрид. наук, доц. Ткалича М. О. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3dDD2Oz>
4. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3SYoCbY>

Трудове право та право соціального забезпечення України

1. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. Харків, 2019. 408 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3PtjgTh>
2. Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьВДУВС, 2017. 564 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3zUN9Go>
3. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: ЛьВДУВС, 2020. 536 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3300>
4. Кучма О. Л., Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3KMTA39>

Адміністративне право України

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ –ПЛЮС, 2021. 656 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3dC7CZ8>

2. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с. Бібліогр.: с. 612–614 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3Cga29Y>

Кримінальне право України

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3JXDfsd>
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3SZ1Tgf>
3. Сухонос, В. В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р. М. Білоконь, В. В. Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В. В. Сухоноса. Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020. 672 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3R7tUk3>

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <http://www.kmu.gov.ua> [Кабінет Міністрів України];
4. <http://www.nau.kiev.ua> [Нормативні акти України];
5. Єдиний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>

Методичне забезпечення

1. Основи правознавства : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / уклад. : Булавина С. Є., Колодяжна В. В., Крисюк Ю. П., та ін.; за заг. ред. д.ю.проф. М. М. Яцишина. Луцьк : Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. 203 с.
2. Основи права: робочий зошит для самостійної роботи студентів неюридичних спеціальностей / уклад.: С. Є. Булавина, Ю.П. Крисюк ; за заг. редакцією д.ю.н., проф. Яцишина М. М. 3 вид., перероб. і доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 88 с.